

De Danskes Øer

Ekspeditionerne til "De Danskes Øer"

I morges gik vi i Kjertemindes første gang ombord i RYLEN og stævnede ud på vor lange Rejse. Bag os laa de endeløse, kedsommelige Forberedelser, i vort Køl vand hvirvlede en Byge af betalte Regninger som visne Blade for en Efteraarsblæst". Sådan skriver Achton Friis den 24 maj 1921 om sin og Johannes Larsens første rejse rundt til "De Danskes Øer".

Ideen til rejsen var fostret 8 år tidligere af Jeppe Aakjær. Anledningen var, at Achton Friis over for ham havde luftet tanken an at lave en rejsebeskrivelse fra Grønland. Achton Friis havde i 1906-08 deltaget i Mylius Erichsens berømte "Danmarks Ekspedition" til Nordøstgrønland.

Jeppe Aakjær så ingen grund til at rejse så langt væk, når der inden for landets grænser lå så meget ukendt land. "Tænk blot paa, at Danmark har ikke mindre end 527 Øer! Hvad ved vi om disse? - Bliv herhjemme og skriv os en Bog om dem!"

Friis regnede ud, at han vistnok kendte lidt til ca.27 af øerne og skriver; "men om de resterende 500 vidste jeg mindre besked end om Grønland, Riviéraen eller den svenske Skærgaard".

Forberedelserne blev langvarige. Achton Friis gennempløjede systematisk al trykt Litteratur an om de danske øer. Det blev ham under arbejdet klart, at der manglede en indgående, samlet beskrivelse af de mange småøer.

Da hans eget arbejde fortrinsvis skulle bestå i indsamling af litterært stof, måtte han have endnu en tegner med på ekspeditionen. "Min ledsager måtte være den, der sad inde med de bedste Egenskaber til Udførelsen af sit Hverv. Jeg henvendte mig derfor til maleren Johannes Larsen, som til min Glæde straks gav mig Tilsagn an at være med".

Der blev udarbejdet en omhyggelig plan for rejsen. For at beskrivelsen ikke skulle blive af heltuoverkommeligt omfang, besluttedes det at udelade de større, mere kendte øer. Blandt de resterende øer foretoges en udvalg, bestemt af hvorvidt de var beboede, hvor interessant landskab og dyreliv var, samt hvor typiske de kunne siges at være.

Resultatet blev, at ekspeditionen kom til at omfatte 132 danske øer. På trods af en omhyggelig planlægning blev det nødvendigt at revidere de oprindelige planer. Ekspeditionen kom til at strække sig over 4 i stedet for 3 år, og bogværket måtte udvides fra de planlagte 7-800 sider til 1200

Da næsten alt arbejdet foregik under åben himmel, måtte rejsen indskrænkes til sommerhalvåret. I alt blev der foretaget 5 rejser i løbet af de 4 år fra 1921 til 1925.

De blev alle foretaget i fiskerbåden "RYLEN", som Achton Friis købte i Kerteminde begyndelsen af 1921. Det var en såkaldt bæltbåd med en 6 hk DAN motor og sejl erhvervet for 4000 kr. og ombygget for 1600.

